

A termék megfelelés ellenőrzése

A mintavétel és az analitikai vizsgálati eredmények megbízhatósága

Szakmai megbeszélés összefoglaló

NÉBIH-ÉKI, Tábornok u. 2/B. előadóterem, 2013. május 09.

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Élelmiszerbiztonsági Kockázatértékelési Igazgatósága (NÉBIH-ÉKI) és a WESSLING Hungary Kft. 2013. május 9-én szakmai megbeszélést tartott, melyen a két szervezet munkatársai mutatták be a termék megfelelés ellenőrzésével kapcsolatos kutatásaikat, tapasztalataikat és értékeléseiket a meghívott szakmai vendégek és a téma iránt érdeklődők számára.

A rendezvényen nagyon sok érdeklődő megjelent, hogy meghallgassa, hogyan látják a szakemberek a mintavétel és az analitikai vizsgálati eredmények megbízhatóságát. A rendezvényt **Dr. Szeitzné Dr. Szabó Mária**, a NÉBIH-ÉKI igazgatója nyitotta meg és köszöntötte a számos érdeklődőt. Tolmácsolta egyúttal Dr. Oravecz Mártonnak, a NÉBIH elnökének üzenetét is.

Rövid bevezetőjében bemutatta az igazgatóság múltját és jelenét. Említést tett a MÉBiH-ről, amelyet 2003-ban hozott létre a kormány többek között azzal a céllal, hogy tevékenységével megfeleljen az Európai Élelmiszerbiztonsági Hivatalnak, szolgáltatson a kormányzat illetve a döntéshozók részére tudományosan megalapozott véleményeket, kockázatbecsléseket. Kiemelte, hogy 2012 márciusától új intézmény jött létre, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, amely önálló igazgatóságként beintegrálta a korábbi Magyar Élelmiszerbiztonsági Hivatalt és az igazgatóság neve Élelmiszerbiztonsági Kockázatértékelési Igazgatóság lett. Hangsúlyozta, hogy feladatuk elsősorban az, hogy független, tudományos véleményekkel és

kockázatbecsléssel segítsék a döntéshozók és az ellenőrzést végzők munkáját, de ezen felül számtalan egyéb feladat ellátása is, ami nem szorosan ehhez a témához tartozik. Ilyen többek között, hogy az igazgatóság a nemzeti központja az unió gyors veszélyjelző rendszerének, a RASFF-nak (Rapid Alert System for Food and Feed), emellett nemzeti kapcsolattartója az EFSA-nak, a FAO/WHO Codex Alimentarius-nak és a WHO egész világra kiterjedő sürgősségi riasztórendszerének, az INFOSAN-nak. Mindezen feladatokkal naprakész tájékoztatást kapnak a világban történt, az élelmiszerbiztonságot érintő kérdésekkel, problémákkal, ezeket áttekintik, értékelik és továbbítják az információkat mindazoknak, akiket érinthet vagy érdekelhet. Mindezek mellett az igazgatóság még MÉBiH-ként több jelentős pályázatot is megnyert és ebből három jelenleg is folyamatban van. Ezek egyike a BASELINE pályázat, amelynek keretében a mintavétel milyenségével foglalkoznak, hogy annak eredményéből megfelelő biztonsággal lehessen ítéletet alkotni a tétel elfogadhatóságáról. A hatóság szempontjából ez azért fontos, hogy az eredményei és az intézkedései ne legyenek támadhatóak bíróság előtt vagy más módon, a vállalkozók számára pedig azért, hogyha ők jóhiszeműen mintát vettek, beküldték, megkapták az eredményt és azzal elküldik a rendeltetési helyre a tételt, utána ne kapják vissza egy másik minta eredményére hivatkozva, hogy a tétel mégsem felelt meg. Kiemelte, hogy a rendezvény célja, hogy a mintavétel fontossága és a folyó kutatómunkák bemutatásra kerüljenek. Azt sem győzte hangsúlyozni, hogy a cél nem más, mint hogy ismereteket, információkat adjanak át és ezzel segítsék a hatóságok, előállítók munkáját, nem utolsósorban a magyar termékek piacra jutását és azok jó hírének erősödését.

A rövid bevezető végeztével ismertette a rendezvény menetét, amely két szekcióból állt. Az elsőt Prof. Dr. Ambrus Árpád, a NÉBIH-ÉKI tudományos főtanácsadója, a tárgyalt témához kapcsolódó BASELINE projekt koordinátora, a második részt pedig Dr. Szigeti Tamás, a WESSLING Hungary Kft. értékesítési és üzletfejlesztési igazgatója vezetett le, az előadások végén pedig lehetőséget kaptak a hallgatók az elhangzottak alapos megvitatásra, eszmecserére és a kérdések feltevésére.

Első szekció előadásai:

Dr. Ambrus Árpád megköszönte a felvezetést, köszöntötte a vendégeket és egy rövid képet adott arról mi is a szeminárium célja. Röviden összefoglalta, hogy miért van szükség a növénytermékek növényvédőszeres kezelésére, és hogy azok területi eloszlása határozza meg, hogy a végtermék milyen minőségű lesz. Ahhoz, hogy ezt el tudjuk dönteni, megbízható analitikai vizsgálatokra van szükség és kiváló, átgondolt mintavételi gyakorlatra. Felvezette, hogy az

előadások során először az elemi minták növényvédőszer tartalmáról fognak információt kapni a hallgatók, majd néhány technikai és gyakorlati kérdést hallhatnak majd a mintavétel végrehajtása kapcsán Szigeti doktor előadásában. Ezek után analitikai vizsgálatokkal kapcsolatos elvárásokat fognak tárgyalni, a befejezésben pedig bemutatni azt, hogy a termelői oldalról mit kell tenni annak érdekében, hogy a termék megfelelőség ellenőrzése ne csak egy formális, hanem lényegre törő és adott információt biztosító folyamat legyen.

A rendezvény bevezető előadását **Horváth Zsuzsanna** (NÉBiH-ÉKI) tartotta a növényvédőszer-maradékok eloszlásának vizsgálatáról egyedi terményekben. Először az egyedi termények szermaradék tartalmáról, jellemző eloszlásáról és arról beszélt, hogy milyen területeken alkalmazhatjuk ezt az információt. Beszélt arról milyen a tipikus eloszlása az egyedi terményekben detektált szermaradékoknak, milyen parametrikus függvényekkel lehet ezeket a szermaradék eloszlásokat leírni, illetve ezek alapján hogyan lehet modellezni. Végül következtetéseiket ismertette.

Az előadásokat **Dr. Szigeti Tamás** (WESSLING Hungary Kft.) folytatta, aki a vállalat felépítésének és munkájának bemutatásával kezdte meg prezentációját. A bemutatkozó után rátért a mintavételre és annak gyakorlati megvalósítására. Előadásában ismertette hogy a mintavételnek nagy szerepe van a döntéshozatalban és részletezte, hogy mekkora a jelentősége a statisztikai megalapozásnak. Elmondta tapasztalatait a mintavétel rendszeréről és a vizsgálati laboratóriumi tevékenységről.

Hangsúlyozta, hogy nem a matematika oldaláról, hanem fizikai, gyakorlati kérdésekről igyekezett beszélni, ezért egyszerű példák segítségével, közérthetően, szemléletes kaptak információt a vendégek az általa levezetett témákról.

Dr. Nagy Attila (NÉBiH-ÉTBI) igazgatóhelyettes a módszerek megbízhatóságával és teljesítményével kapcsolatos elvárásokról tartott részletes előadást. A jogi és szakmai megközelítések mellett kitért a felsővezetői és társadalmi elvárásokra is. Folytatásképpen rátért a vizsgálati eredményekre, a kijelölt paraméterek monitorozására, a mintavétel-tervezés

fontosságára, a validálás és a verifikálás lényegére, a mérési bizonytalanság értelmezésére. Előadását a módszerek jogi megfelelőségének bemutatásával zárta.

Második szekció előadásai:

Farkas Zsuzsa (NÉBiH-ÉKI) részletesen beszélt a mintavétel véletlen hibájáról és annak jelentőségéről, amelyet a BASELINE projekt keretein belül vizsgálnak. Előadása során elemezte, hogy matematikailag mit jelent a bizonytalanság, röviden áttekintette az ehhez kapcsolódó statisztikai számításokat és beszélt a téma aktualitásáról. Részletezte, hogy mi volt a saját vizsgálataik tárgya és ez milyen kérdéseket vetett fel. A prezentáció során elmondta miért fontos a mintavételből adódó bizonytalanság ismerete, milyen módszerekkel dolgoztak, milyen eredményeket kaptak, és milyen következtetéseket vontak le a kutatások alapján. Az elmondottak végén vázolta a vizsgálatok alapján kapott következtetéseiket, és ajánlásait arra vonatkozóan, hogy a mintavételi előkészítésénél hogyan érdemes figyelem bevenni a mintavételi bizonytalanságot.

Dr. Ambrus Árpád (NÉBiH-ÉKI) *A termék megfelelőség igazolása a vizsgálati eredmények alapján* című prezentációja zárta az előadásokat. A professzor úr elmondása szerint a cél az volt, hogy összefoglalja az előzőekben elhangzottakat, és kicsit más megvilágításban is bemutassa azokat. Nagyon fontosnak tartotta elmondani, hogy a jogszabályalkotás elsősorban a hatósági ellenőrzés oldaláról közelíti meg a problémát és nagyon keveset foglalkozik a termelői oldallal. Ezért a rendezvény fő célja az volt, hogy a termelői oldal felé is és információkat szolgáltatassanak. Részletezte kutatásaikat a növényvédőszer-maradékokra vonatkozóan, de hangsúlyozta azt is, hogy ezek az eredmények ugyanúgy igazak egyéb környezeti szennyezőkre is. Előadásában olyan témákat érintett; mint a vizsgálati eredmények bizonytalanságának a forrásai, a mintavétel kiküszöbölhetetlen bizonytalansága és az azt befolyásoló tényezők. Az prezentáció lényegi részét képezte a növényvédőszer-maradékok eloszlásának, tipikus átlagos variabilitásának bemutatása. Kitért a jogszabályokban meghatározott szennyezőanyag-határértékek helyes értelmezésére, hogyan lehet az ismereteket felhasználni a tudatos és megbízható termékellenőrzés során, végezetül levonta következtetéseiket.

Az előadásokon a hasznos elmondottakat gondolhatták át a vendégek, majd azok megvitatásával, egy kötetlen eszmecserével és a kérdések megválaszolásával zárult a rendezvény.